

en meget haard Medfart, og jeg tror med Rette — jeg skal ikke komme ind paa de Grunde, der tale derimod, disse Grunde ere saa udforsliat fremstillede i Bilagene, der følge med Motiverne, at den Vej i alt Fald maa anses for at være tilbagelagt. Dernæst har det været foreslaaet at adfille den pædagogiske Prøve fra Kundstabsprøven og at lade den førstnævnte blive ved Seminarierne, medens Kundstabsprøven skulde tages ved Kommissionen, og at der skulde ligge nogle Aar imellem de to Prøver. Jeg vilde meget beklage, om det skulde blive Resultatet; jeg er ikke af den Mening, at det vil være heldigt, at der ligger nogen videre Tid mellem Kundstabsprøven og den praktiske Prøve. Det kan for nogle enkelte Mennesker være heldigt, men ikke som Regel. Jeg finder den Tanke farlig, som er udtalt i § 5, at der kan ligge 3 Aar mellem første og anden Del. Det er vel ingen Betingelse, men jeg er dog noget bange for, at Administrationen skal føres ind derpaa, thi jeg ved, at der er mægtige eller indflydelsesrige Pædagoger, der maaft staa Ministeriet nær; og som vilde, at man skal gaa den Vej. Jeg tror, at det er heldigt, at de vedkommende først tage Eksamen og saa bagefter gaa ud og vinde Erfaring. Jeg tillægger i det hele ikke den Opdragelse, som disse unge Mennesker paa en 18—20 Aar kunne faa ved Erfaring, meget Værd. Nej, lad dem faa ordentlige og gode Kundstaber og saa naturligtvis faa Lejlighed til at se, hvorledes en vel styret Skole skal se ud. Det er for mig Hovedsagen. At skulle lære selv ved at gaa ud under kummerlige Forhold, blottet for Hænge og økonomisk næsten blottet for alt, tror jeg ikke er meget værd. Hvem vil desuden have dem ved en Skole for saa kort Tid? — Skolen er ikke tjent dermed, og de selv heller ikke; jeg tror, at det er upraktisk. Der er for meget tilbage heraf i § 5, og jeg tror derfor, at den maa have en anden Affattelse. Saa er der en tredje Vej, Lovforslaget har slaaet ind paa, nemlig at lade alle Statsanstalter faa deres Eksamensret tilbage og tillige de private Anstalter, der fyldestgøre de Fordringer, der stilles til dem. Ja, den Vej maa jeg ogsaa anbefale som den bedste, da jeg for 4 Aar siden har været med til at anbefale den. Jeg har ikke forandret min Mening, men har inarere faaet den bekræftet derved, at omtrent alle Skolemænd have udtalt sig for denne Vej; men jeg vil have det noget forbedret. Naturligtvis, hvad man end gør i denne Henseende, har det sine Ulemper. Jeg betragter altsaa §§ 6 og 7 som Hovedparagrafferne. Det

er de Paragraffer, hvori det slaaes fast, at Statsseminariene og de frie Seminarier, som fyldestgøre de Fordringer, der stilles til dem, selv faa Lov til at eksaminere med Censurer og Kontrol ude fra. Jeg er enig med den sidste Taler i, at derved bevare vi bedst Kontinuiteten. Erfaringen har i den Henseende lært os, at det var et Fejlslyn, man havde i 1867, naar man mente, at Eksamenkommissionerne styrkede Individualiteten og ihjelslaaet Nemseriet. Det er tværtimod meget rigtigt, at naar selv den dygtigste Seminarielærer foredrager noget, spørge Eleven sig selv, er det nogen, du har Nytte af til Eksamen, og tror han ikke, at han har det, fryder han sig ikke derom. Kunsten for ham er at faa opdaget, hvad Eksamenkommissionen forlanger, og de Lærebøger, der lægges til Grund af Eksamenkommissionen, søger han hurtigt at komme igennem, og dertil udfordres ikke ret stor Begavelse; enhver middelmaadig begavet Mand kan gøre det og gøre det temmelig hurtigt. Det bliver Nemseri i den allerværste Skikkelse, hvorimod hverken Individualiteten, Dygtigheden eller Bestedenheden gaar frem, saaledes som der nu tages Eksamen. Jeg er altsaa enig i, at Eksaminationen bør føres tilbage til Anstalterne, men det kommer jo an paa den Maade, hvorpaa det sker, og jeg kan ikke nægte, at den Maade, hvorpaa de private Seminarier ere stillede i Lovforslaget, anser jeg ikke for heldig, men jeg antager, at man kan stille dem bedre og sikrere; thi vi maa erindre, at Statsseminariene kunne ikke fyldestgøre Fordringerne alene, men de private ere nødvendige ved Siden af. Det indrømmes selv af mange eller i alt Fald af nogle af Forstanderne, at de private Seminarier ere et Element, der ogsaa bør tages op med. Igennem en gavnlig Rappesstrid ville vi faa at se, hvem der kan gøre det bedste Arbejde, men for at det kan naas, maa de private Seminarier, der fyldestgøre Fordringerne, stilles sikkert, og jeg kan ikke tro, at det vil møde Vanskeligheder, naar man ser hen til, hvorledes man har stillet Højskolerne, og hvorledes man har stillet de private Navigations-skoler, der ogsaa forberede til en Fagetsamen. Til 6 private Navigations-skoler har man givet 15,000 Kr. til Fordeling og 30,000 Kr. efter Elevernes Antal, altsaa 2,500 Kr. + 5,000 Kr., i alt 7,500 Kr. til hver Skole og endda rigeligt til Fripladsfer. Derved tror jeg, at Besjen er arnbist. Man maa her i Loben tydeligt og klart sige, hvorledes Frieminariene skulle være stillede — det vil ogsaa være heldigt for Administrationen — det maa siges, at